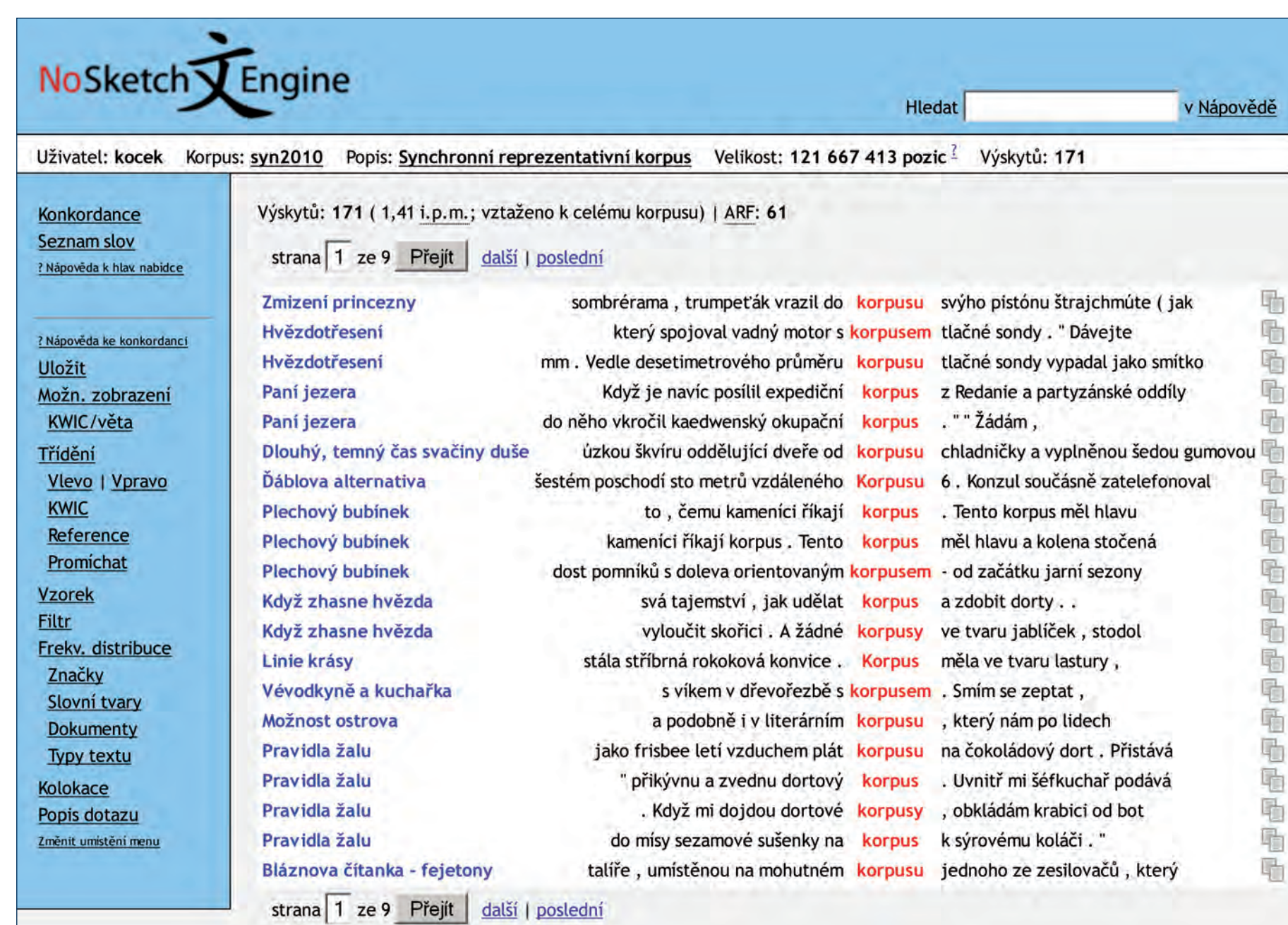


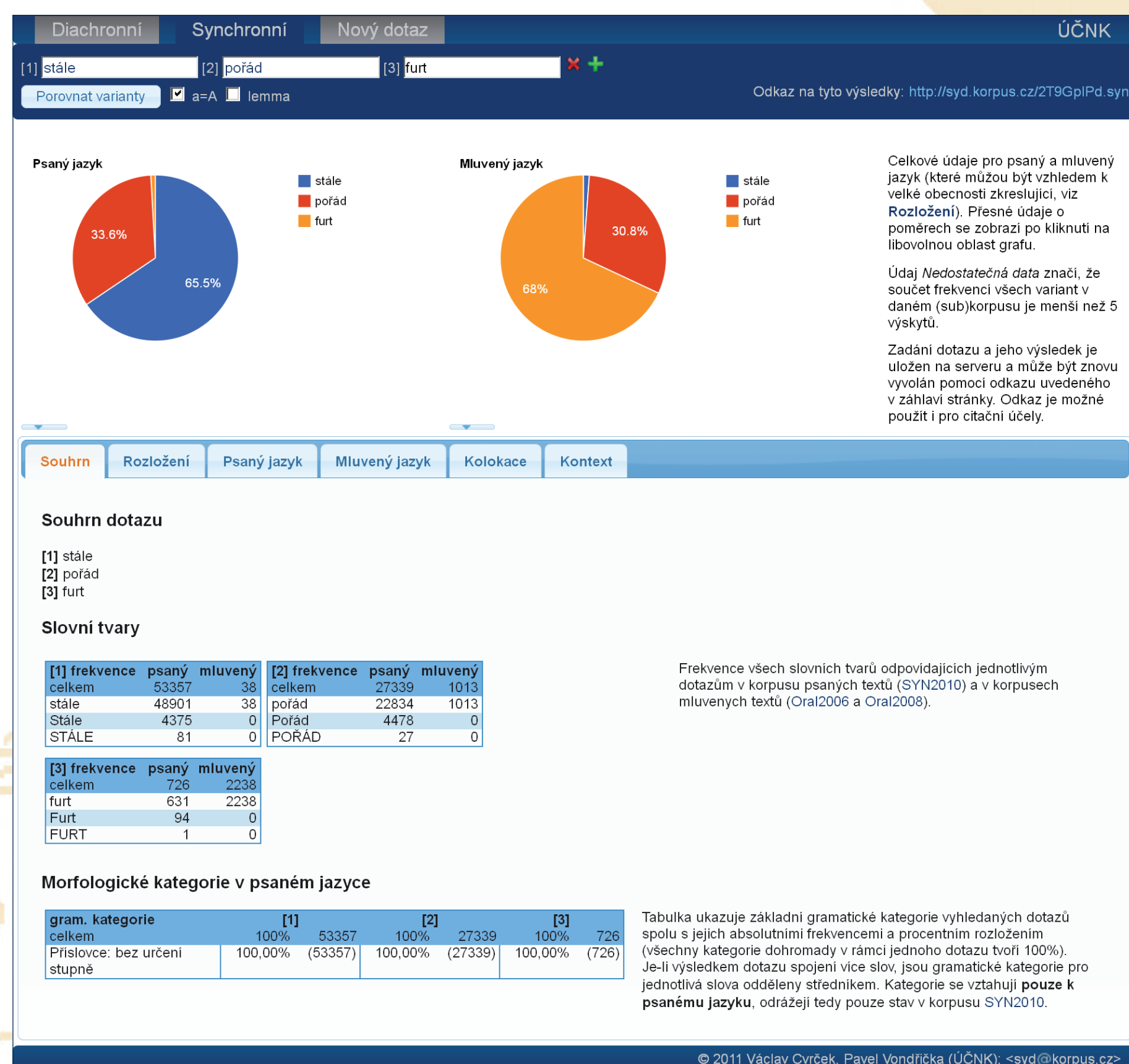
Korpusové mapování češtiny

Před nástupem moderních technologií do oblasti jazykovědy bylo rozsáhlé mapování jazyka, ať už s ohledem na popis typických rysů nebo na variantnost jazykových prostředků a jejich proměny v čase, nelehkým úkolem. Od konce devadesátých let však mají čeští lingvisté k dispozici mocný nástroj – jazykový korpus, díky němuž je výzkum jazyka o poznání snazší. Korpusy sdružené v projektu Český národní korpus zachycují různé typy jazyka (mluvený i psaný, současný i historický) i textů (beletrii, odbornou literaturu i publicistiku) a díky své velikosti v řádech stamilionů slov představují neocenitelný zdroj informací o jazyce nejen pro lingvisty a lexikografy, ale i pro překladatele, redaktory či učitele češtiny. Uživatelé mají dnes k dispozici kromě samotných korpusů i několik webových korpusových aplikací, které jsou zaměřeny na konkrétní jazykové aspekty (slovotvorbu, variantnost, klíčová slova v textech) a díky své jednoduchosti a přehledné grafice jsou vhodným nástrojem skutečně pro kohokoliv, kdo se zajímá o jazyk. Budování korpusů v ČR má dnes již téměř dvacetiletou tradici a neustále pokračuje – vzniká tak unikátní sbírka zachycující naše jazykové, a tím i kulturní dědictví.

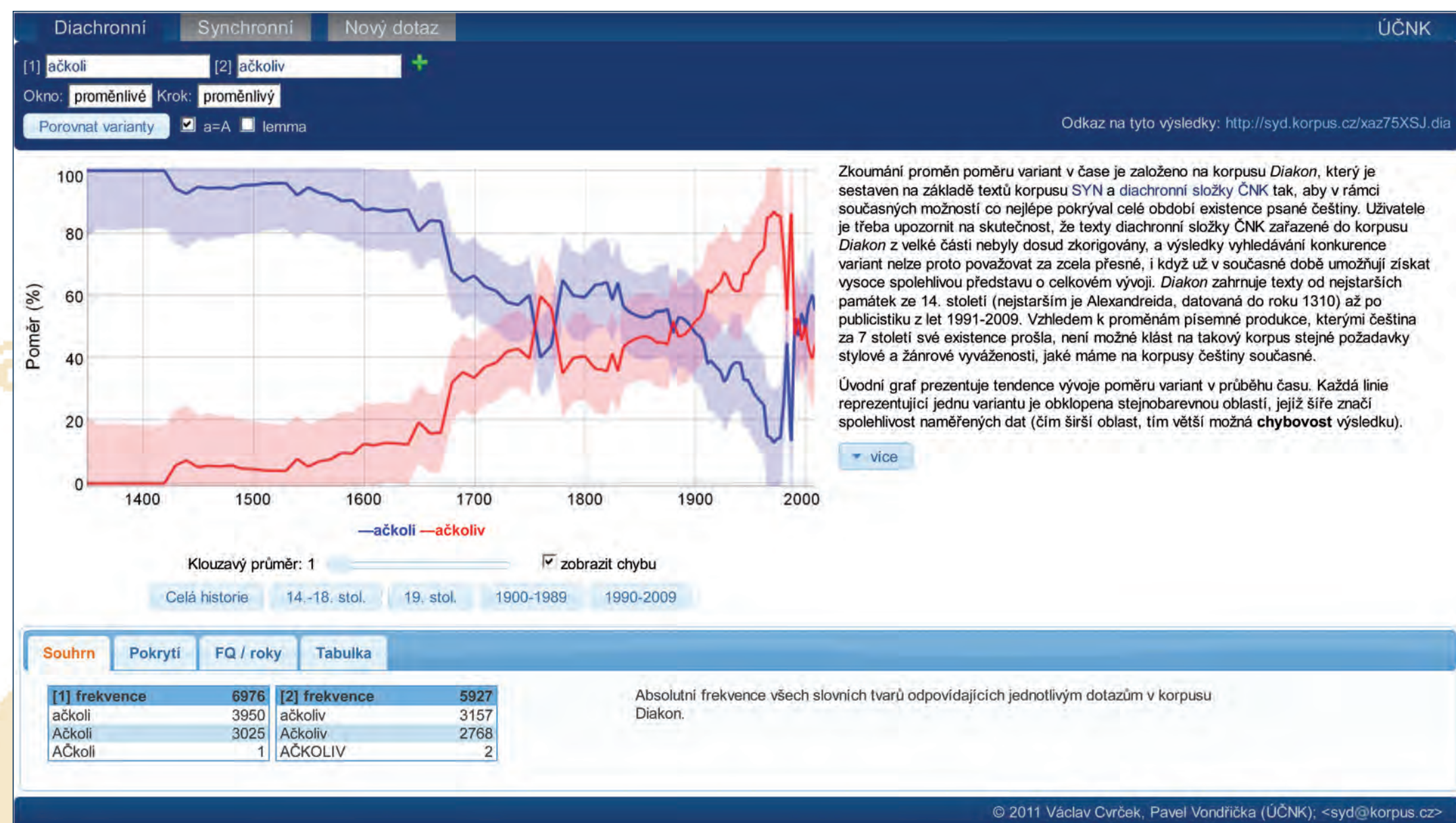
Podrobnější informace na <http://www.korpus.cz>



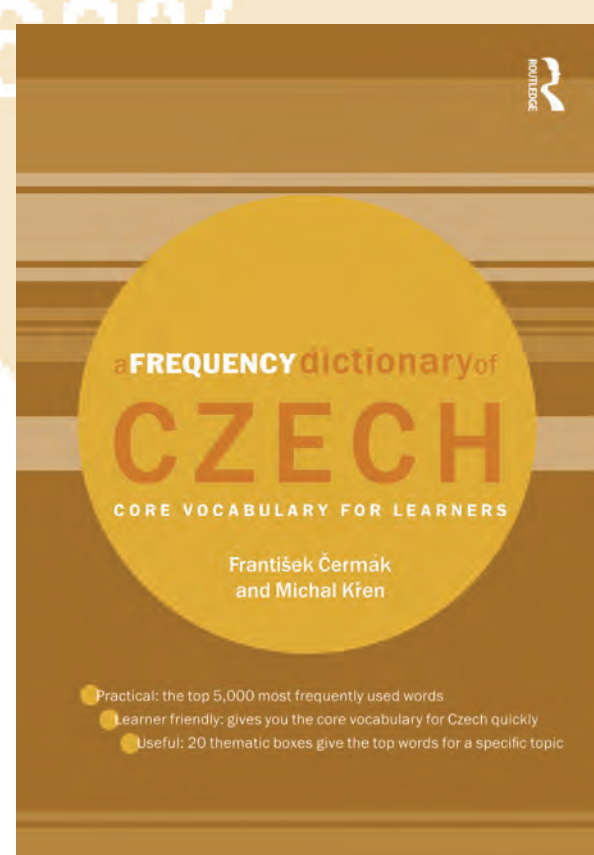
Výsledky hledání slova „korpus“ v rámci stamilionového korpusu SYN2010, který je složen ze současných psaných textů a je vyvážený s ohledem na různé typy textů (beletrie, odborná literatura, publicistika).



Porovnání současného úzu slov „stále“, „pořád“, „furt“ v psaném a mluveném jazyce. Výsledek hledání v korpusové aplikaci SyD (<http://syd.korpus.cz>)



Výsledek hledání v aplikaci SyD (<http://syd.korpus.cz>) – porovnání úzu slov „ačkoli“ a „ačkoliv“ od 14. století do současnosti.

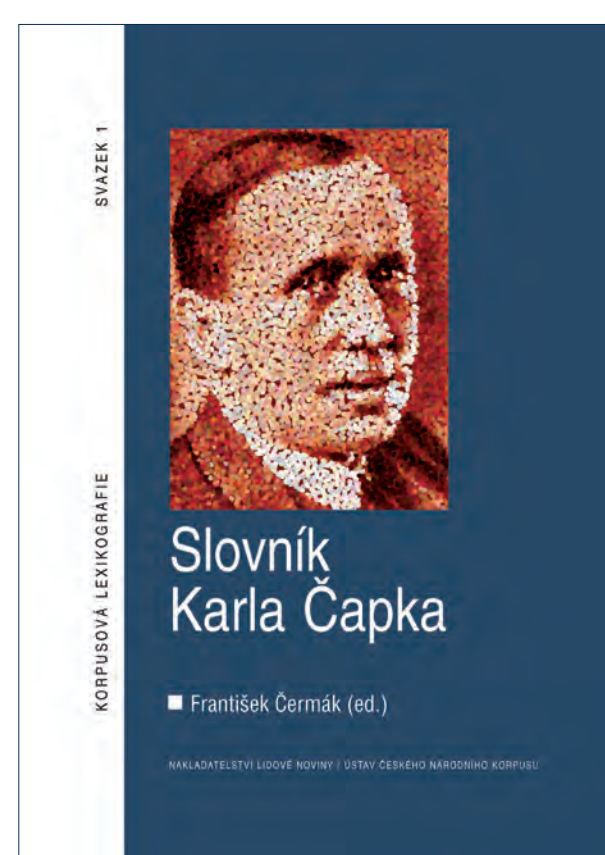


FRANTIŠEK ČERMÁK, MICHAL KŘEN (eds.)
A Frequency Dictionary of Czech: Core Vocabulary for Learners, Routledge, London 2011

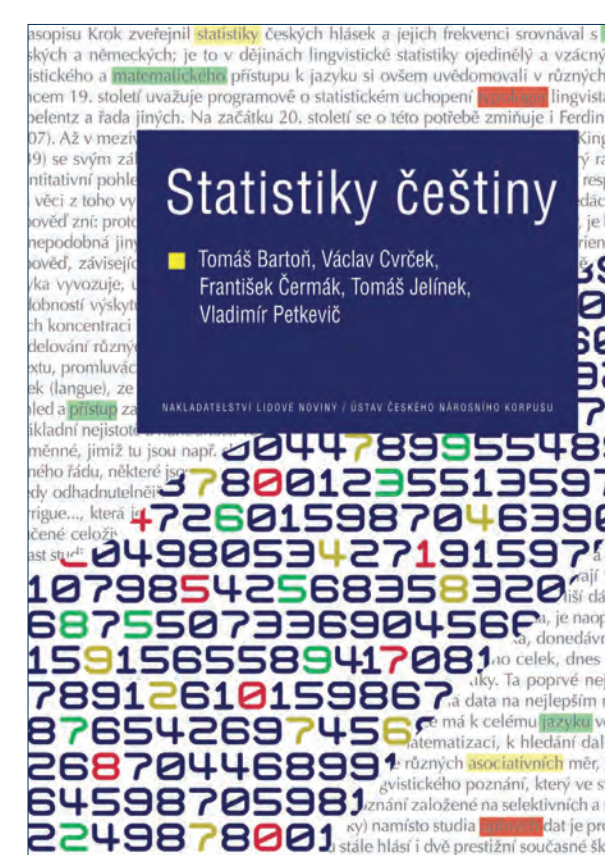
Frekvenční slovník češtiny je pokračováním v řadě slovníků nakladatelství Routledge, které se zaměřují především na studenty češtiny. Jedná se o první frekvenční slovník češtiny, který je založen na vyváženém vzorku mluvené a psané češtiny (korpusy SYN2005, ORAL2006, ORAL2008). Obsahuje 5000 nejfrekventovanějších slov seřazených podle frekvence, podle abecedy a také podle slovních druhů. Všechna hesla ve frekvenčním hesláři jsou obohacena o anglický ekvivalent, příkladovou větu s anglickým překladem a informaci o stylovém příznaku.



VÁCLAV CVRČEK A KOL.
Mluvnice současné češtiny, Nakladatelství Karolinum, Praha 2010
Mluvnice současné češtiny autorů působících na Filozofické fakultě a Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy je po téměř patnácti letech novým pokusem o stručný a srozumitelný popis našeho mateřského jazyka. Mluvnice je koncipována jako dvoudílná, přičemž první díl zahrnuje poučení mj. o zvukové stránce jazyka, slovní zásobě, slovotvorbě, tvarosloví, stylistice a psací soustavě (druhý díl pak bude věnován větné skladbě). Jako vůbec první popis svého druhu se mluvnice pokouší systematicky zachycovat rozdíl mezi mluvenou a psanou češtinou, a to na základě rozsáhlých dat z Českého národního korpusu.



FRANTIŠEK ČERMÁK
Slovník Karla Čapka, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2007
Slovník Karla Čapka mapuje Čapkův jazyk v řadě parametrů a způsobem, jakým dřívější a většinou ručně sestavované slovníky slavných autorů (od antiky přes Shakespeara až po Otokara Březinu) postupovat nemohly. Vedle vlastního slovníku tu zájemce najde nejenom několik odborných studií, ale také soubor Čapkových myšlenek k jeho době. Kniha je doprovázena CD s korpusem celého Čapkova díla v počítačové podobě, díky němuž se uživatelé nabízí široká možnost vlastního studia celého materiálu, na kterém je slovník založen.



TOMÁŠ BARTOŇ A KOL.
Statistiky češtiny, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2009
Příručka umožňuje uživateli udělat si ucelenou představu o frekventovaném jádru fonologických, morfologických a syntagmatických jevů v češtině na jedné straně a perifériích jazykového systému na straně druhé, což je informace, kterou klasické gramatické příručky podávají zřídka, nebo ji – ve většině případů – úplně opomíjejí. Popis systému češtiny se tak doplňuje o důležitý aspekt frekvenční, který nám jednoznačně ukazuje, že intenzivní pozornost je často věnována marginálním jevům, zatímco rozsáhlé neprobádané oblasti jevů frekventovaných (např. problematika kombinatoriky slovních druhů) zůstávají nepovšimnuty.